

Tervishoiutöötajate iga-aastane erialakoolitus

NELE LEITARU

Terviseameti järelevalveosakonna (meditsiiniseadmete) vaneminspektor

Terviseamet tegi 2014. aasta oktoobrist detsembrini hambaraviteenuse osutajate seas sihtuuringu, mille peamiseks eesmärgiks oli selgitada välja, kas hambaravikabinetides kasutusel olevad meditsiiniseadmed vastavad nõuetele ning kas hambaravikabinetides on täidetud hügieeni ja nakkustõrje nõuded. Lisaks uuriti ka, kas ja kui palju peavad hambaarstid kui tervishoiutöötajad kinni nõudest täiendada oma erialaseid teadmisi mahuga vähemalt 60 tundi aastas.

Sihtuuringu tulemused näitavad, et arenguruumi on nii hügieeni ja nakkustõrje kui ka meditsiiniseadmete nõuete täitmisel. Suurimaks puuduseks nakkustõrjes on instrumentide ja tarvikute steriliseerimiseks kasutatavate autoklaavide ja kuumaõhukappide ebakorrekne steriilsuse kontroll. Üheks põhjuseks on, et kasutatavaid seadmeid alati hästi ei tunta. Samuti ei ole muutunud harjumuseks autoklaavide ja kuumaõhukappide steriilsuse kontrollimise dokumenteerimine, mis on vajalik steriliseerimisprotsessi (tulemusliku) läbimise tõendamiseks.

Meditsiiniseadmete puhul oli peamiseks probleemiks eestikeelsete kasutusjuhendite puudumine ning samuti hooldustööde dokumenteerimata jätmine, mistõttu ei ole tõendatav, kas meditsiiniseade on läbinud nõutud perioodilise kontrolli.

Suurimaks üllatuseks oli sihtuuringu korraldajate jaoks nõude läbida aastas 60-tunnise mahuga erialaseid koolitusi vähene täitmine ning üleüldse teadlikkuse vähesus sellise nõude olemasolust. Tervishoiuteenuse korraldamise seaduse alusel vastu võetud 2004. aastal jõustunud sotsiaalministri määrus nr 128 ütleb muu hulgas, et tervishoiuteenuse osutaja tagab tervishoiutöötajate arendamiseks ja pädevuse tõstmiseks tervishoiutöötajate iga-aastase koolitamise. Tervishoiuteenuse osutaja koostab tervishoiutöötajate koolitusplaani iga kalendriaasta kohta. Koolitusplaanis peab tervishoiuteenuse osutaja tagama igale tervishoiutöötajale erialase koolituse vähemalt 60 tunni ulatuses. Kuna hambaarstid on tervishoiuteenuse korraldamise seaduse alusel tervishoiutöötajad, kes osutavad tervishoiuteenust, siis kehtib määruse nõue ka hambaarstidele.

Koolitusnõudeid täidetakse kaootiliselt

Kuigi tegemist on 10 aastat tagasi kehtestatud nõudega, tuli paljude hambaraviteenuse osutajate jaoks nõue end 60 tundi aastas koolitada suure üllatusena, kuna hambaarstide seas levib arusaamine, et täienduskoolitusi tuleb läbida 5 aasta jooksul 150 tundi (mis teeb 30 tundi aastas). Kust selline arusaam pärineb, ei ole teada. Samuti on mitmed hambaraviteenuse osutajad seisukohal, et nõutud koolitusmahu täitmiseks pole piisavalt koolitusi saadaval. Seetõttu oli sihtuuringu tegemise hetkel

suuremal osal sihtuuringus osalenud hambaraviasutustes töötavatel tervishoiutöötajatel koolitusnõue täidetud vaid osaliselt. Samas leidis aga asutusi, kus see nõue on täidetud ja 60-tunnine maht isegi ületatud. Erinevaid koolitusi on võimalik leida näiteks Eesti hambaraviportaalist (www.hambaarst.ee) ning ka Terviseamet on tulevikus valmis Eesti Hambaarstide Liitu teavitama (hügieeni)koolituste võimalustest.

Koolitusnõue kehtib ka õdedele

Nimetatud määrust on valesi väga raske mõista, kuna selles on selgelt öeldud, et tervishoiuteenuse osutaja koostab tervishoiutöötajate koolitusplaani iga kalendriaasta kohta, mis peab tagama igale tervishoiutöötajale erialase täienduskoolituse minimaalselt 60 tunni ulatuses. Selguse mõttes olgu öeldud, et tervishoiutöötaja on TTKS mõistes arst, hambaarst, õde ja ämmaemand, kui nad on registreeritud Terviseametis. Hambaarsti abi ei pea olema tervishoiutöötaja, piisab ka vastava erialase koolituse läbimisest ja tunnistuse olemasolust (tähelepanek hambaarsti abi kutsestandardist – hambaarsti abi kutsestandardi kohaselt peab ka hambaarsti abi end erialaselt täiendama tööülesannete paremaks täitmiseks). Tähelepanelikud peavad olema need hambaarsti abid, kes on erialalt (meditsiini)õded ning registreeritud ka Terviseametis, sest sel juhul kehtib määruse nr 128 60-tunnine koolitusnõue ka hambaravikabinetides töötavate õdede jaoks. ■